GASETA DE LES ARTS

1.er ABRIL 1927 — DIRECTOR: JOAQUIM FOLCH I TORRES — Any IV.—Núm. 70

Marian Espinal, pintor

Coneixem a Marian Espinal des dels dies en què iniciava la seva formació a l'Escola dels Bells Oficis. Marian Espinal era aleshores, com és ara, un cas extraordinari de sensibilitat; un d'aquells temperaments on tota cosa externa hi percuteix amb una intensitat desmesurada i on de resultes de la percussió s'exalten en ell les predisposicions artístiques, que són les que transformen aquells fets i aquelles visions en obra d'art. D'Espinal pot dir-se que és, abans que tot, un artista, i que seria artista en totes les arts. Nosaltres l'hem tingut a l'aula d'Història de l'Art que professàvem en aquella Escola dels Bells Oficis, i no ja davant d'un fet, sinó escoltant una lliçó d'història l'hem vist sentir la visió del passat i emocionar-se de l'esforç dels homes que feien les velles catedrals, i parlar d'això no com un estudiant d'història de l'art, sinó com un poeta que comenta la història, com un visionari que la sap fer humana i plàstica, tal com si les paraules expositives del fet caiguessin damunt de cordes sensibles i les fessin vibrar desvetllant-ne harmonies noves.

Hem estimat sempre, en Marian Espinal, aquesta natura sensible com una garantia del seu art. Les coses, en una disposició íntima com la seva, tothora prenen una transcendència artística. El seu esperit les cuina i les enrobusteix totes amb saba d'esperit; i ell és l'home que, per les seves dots especials, podia haver-se dedicat a qualsevulla de les arts belles, segur de què en totes hauria triomfat. Hauria triomfat i ha triomfat de fet, en les vàries disciplines tècniques a què en Francesc Galí sotmetia els seus deixebles, i així de l'Espinal n'estimareu el tapís que teixia en el teler d'alta llissa de la dissolta Escola, i els mobles i els decorats que projectava quan apariava la seva casa de novell casat. L'harmonia directriu del seu esperit ho governa tot, i és d'aquells als qui escau la tasca de dirigir les coses artístiques, perquè al seu entorn, per modest que l'entorn sia, les coses se li endrecen al comanament de la seva natura interior.

Aquesta especial predisposició íntima fa tothora difícil la feina de l'artista, boca oberta a mil sensacions, esperit esponjat, xop de mil exemples, seny directriu comblat de mil exigències. Donat a la pintura des dels començos, i amb especial preferència per ella, el seu sensualisme a través de l'extern ha tendit sempre a lo viu íntim, a lo alenant, i tota la seva brega més enllà dels bonics del seu color, que són tothora en els seus quadres, una cosa exquisida i senyorívola, és per a assolir la plasmació d'aquell batec de vida passatger, d'aquell estat vibrant de presència de les coses tangibles del món extern.

Marian Espinal, amb una elegantíssima «gaucherie» d'estil, camufla una lluita intensa per assolir l'essencial de l'art, i arriba en el seu paisatge de Tona, que aquí reproduïm, a una cosa que, dins l'aparència modesta i riolera d'una tela bellament pintada, guarda i perpetua en l'esfera de l'art un batec exquisit de vida. Macis de veritat, fi de les qualitats de la veritat, hi sentiu resolt el gran problema. L'artista toca en ell el fons de la gran qüestió, que no és l'estil, que no és l'alada simfonia dels colors, que no és la gràcia d'un espectacle, ni el truc d'una composició simpàtica, sinó la vida; ço que han perseguit tots els grans mestres de la història, ço que fa el triomf únic i immarcescible d'una obra d'art.

Marian Espinal, com tots, quan toquen amb la punta del pinzell la gran qüestió; quan enceten amb aquest bisturí el tou on la veritat s'amaga, es classicitza. Deixa el seu estil, germà dels mestres del postimpressionisme; deixa la blanníssima «gaucherie» dels seus deliciosos interiors i sent amb la gravetat del moment la responsabilitat de l'estil, i el verb pictòric s'ajusta a l'expressió de la cosa, que, per acostada a la gran veritat, demana l'estil sobri i únic de la veritat.

Considerem que Marian Espinal, en aquesta exposició, on presenta obres diversament reeixides, bé que totes elles tinguin una valor pictòrica molt estimable (més estimable que molts espaterrantismes ultramoderns de darrera hora), ha triomfat i ha posat la primera pedra sòlida del seu mestratge. Obert el camí d'aquella veritat que cerca, afinat el to en què ha de cantar-la, l'esperit vivíssim del nostre artista no fallarà, i ell és garantia de totes les nostres confiances. Espinal, amb el seu «Paisatge de Tona», pot apuntar-se un punt considerable que li dóna un lloc preeminent entre els artistes de la seva promoció. Marian Espinal ha dit, allí on molts encara barboteguen, una veritat neta i precisa, i per la precisió ens hem d'entendre, que ella ha estat tot-hora el llenguatge de la veritat.

JOAQUIM FOLCH I TORRES.

Un primitiu italià

En una de les exposicions venda d'antiguitats celebrada els dies de Nadal a Can Parés, fou exhibida la petita taula italiana, obra de les derreries del segle XIII que reproduïm a la nostra primera pàgina. L'obra sens dubte pertany a les escoles del Nord d'Itàlia. Peça rara avui, en què els primitius italians són escassos i recercats i pagats a grans preus fou una sorpresa el que es clausurés l'exposició sens oferta feta sobre una obra que pot considerar-se com cosa singular entre nosaltres. El propietari expositor de la taula, el nostre amic en G. Homar, home d'elevada cultura artística, que adquirí la taula a París, amb el noble intent de portar-la a augmentar el nostre patrimoni artístic, creiem que devia ésser el primer sorprès de qué una obra de tan singular valua no trobés comprador tot seguit, bé que després no va pas mancar-ne.

Segons les nostres informacions, l'obra ha quedat a Barcelona en mans d'un prestigiós antiquari i és d'esperar que quedará en alguna de les bones col·leccions barcelonines de pintures que actualment s'estan formant.

L'obra és d'una factura delicada, i sense retoc de cap mena, de manera que conserva íntegre totes les valors que li dóna l'època i la raresa de peces similars.

El pintor Marian Espinal amb els seus fills.

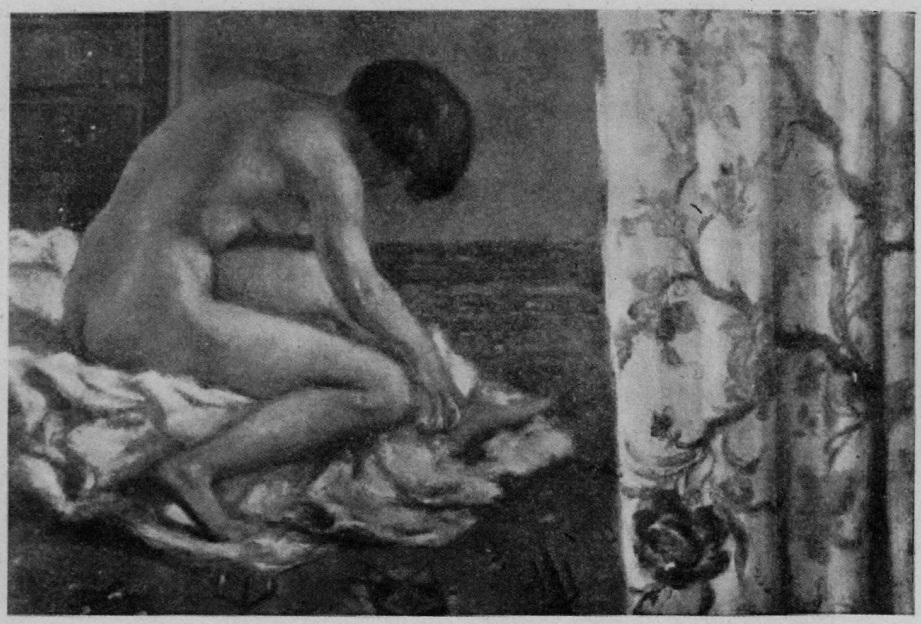

MARIAN ESPINAL. — «Estudi.» Sala Parés. *(Cl. Serra.)*

Lola Anglada

El nom de Lola Anglada com il·lustradora de contes i rondalles és ben conegut del nostre públic. El seu estil·lisme, inspirat en qualque dels grans mestres decoradors del llibre d'Anglaterra, ha assolit moments de veritable interès, i les seves il·lustracions usuals en setmanaris i llibres per a la mainada a casa nostra, han sigut sol·licitades en més d'una ocasió pels editors de l'estranger. Lola Anglada és, doncs, un nom conegut, amb una personalitat artística ben definida i classificada, i no hem d'insistir en aquest punt, on els mèrits aconseguits per l'artista són de tots ben coneguts.

Lola Anglada, però, no era coneguda com a pintora. Els seus dibuixos colorits, en l'esfera de la il·lustració del llibre, revelaven una sensibilitat delicadíssima, un sentit d'harmonia severíssim, sense grans atreviments i tothora regit per una discreció assenyada i bella. Ara, amb l'exposició de les obres que darrerament ha tingut oberta a Can Parés, Lola Anglada es presenta com una pintora de mèrit, decidida a envestir els greus problemes de la pintura i preparant-se per a fer-ho amb estudis ben adressats i també assenyadament dirigits pel seu talent i per la seva discreció.

D'aquesta exposició en sobressurt, al nostre veure, l'obra titulada «La Nina i el Violí». L'artista ha penetrat en ella en el concepte del que és la pintura i ha oblidat per complet el dibuix, ço que, en més o en menys, es sent encara en les altres obres. La pintura, joc de valors i de colors paral·lelament desenrotllat, creant un estat de possible naturalesa, precisant una fase d'ambient, determinant i perpetuant ensems un estat de vida. Lola Anglada, en la simplicitat dels elements que s'ha posat al davant, en aquella obra esmentada, ha tingut un desembaràs de pinzell i d'esperit major que en les figures, i ha dit el que és essencial en l'obra pictòrica; ha dit amb plenitud, despreocupada i sòbriament, ço que cerca esforçadament i que assoleix a trossos en les altres teles.

Lola Anglada és voluntariosa i té talent pictòric, i té, sobretot, una discreció que la fa avançar davant les coses amb la prudència del qui coneix les dificultats i la tenacitat de qui les vol véncer. Segur que les vencerà. L'obra de decoració de l'absis de l'església de Tiana, de la qual ens presenta els projectes, després de repetir-nos ço que hi ha en la pintura de ciència de la composició, després de demostrar-nos que l'artista sap guardar les diferències que hi ha entre un pany de mur i la pàgina d'un llibre, demostren que està disposada a arribar-hi, car els estudis de pintura i qualques obres que són certament alguna cosa més que estudis i tenen un indiscutible valor d'obra completa, ens diuen que hi arribarà.

Saludem en la il·lustradora de rondalles, ja famosa, la pintora que tan bellament s'inicia, i comptem el seu esforç i el seu talent entre els esforços i els talents dels joves pintors que fan avui honor al nostre moviment artístic.

JOAQUIM FOLCH I TORRES.

La reforma del barri de la Seu

L'arquitecte provincial de Barcelona, D. Joan Rubió Bellver, complint ordres del Sr. President de la Diputació de Barcelona, ha formulat els gràfics de la «visió» del que podria ésser el barri de la Seu de Barcelona restaurat. Els gràfics foren exposats als claustres de la catedral, i una desmesurada gentada — que demostra l'interès de l'opinió pública en aquest afer — acudí a veure la reforma proposada.

Ni els comentaris dels espectadors, ni les opinions emeses per persones de significació intel·lectual i artística de Barcelona en l'enquesta oberta per *La Publicitat*, ni els judicis de la premsa han sigut, en general, favorables al projecte. Significat de molt diversa manera aquest desacord, tothom ha coincidit en la inconveniència de portar a la pràctica la «visió».

Aspirant la GASETA DE LES ARTS a ésser un registre de la nostra vida artística i alhora un arxiu on l'avenir hi trobi els documents que poden ésser útils a la reconstitució dels fets, publiquem avui els gràfics de la «visió» del barri gòtic de Barcelona, que tan bell enrenou ha promogut; enrenou en el qual la manifestació del desacort ha sigut clara i contundent, mal hagin caigut les frases de poca consideració adreçades a l'arquitecte, en qui ens plau de reconèixer un dels arquitectes de major talent de la nostra generació romàntica, el desconeixement de la personalitat del qual com teoritzador de l'arquitectura i com a constructor, si no com a artista, es important.

L'inevitable exhalament de l'opinió pot haver mortificat a l'arquitecte, però les valors possitives de la seva personalitat no per això han de desmerèixer; i tenim interès especial en recalcar això, no pas pels llaços d'amistat i simpatia que amb ell ens uneixen, sinó perquè realment aquestes valors hi són, i d'elles són testimoni totes les personalitats eminents en el món de l'arquitectura que les coneixen i les aprecien.

Les teories d'en Rubió, excessivament segures, fundades en una lògica i en un objectivisme radicalíssims, desatentes a les diverses qüestions que el problema de la restauració planteja davant la història dels monuments, davant del conjunt secular que ells ofereixen, davant la sensibilitat barcelonina, davant els gustos de la generació actual i la reacció contra els romanticismes arquitectònics i l'escenografia que ells comporten, han produït una inevitable topada. Justa és la condemna, al nostre veure, i múltiples les causes.

Es diu ara en els cenacles oficiosos que no es

«Paisatge de Tona», per Marian Espinal. Sala Parés. *(Cl. Serra.)*